

SAKSFRAMLEGG

Saksgang

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Hovedutvalg plan næring og miljø	03.06.2025	40/25

Arkivsaksnr: 2025/3605
Saksbehandler: Linn Aasnes

Høring av forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg, Steinkjer kommune, Trøndelag

Vedlegg:

- 1 Høringsutkast av forskrift om gebyrer for saksbehandling og tilsyn av avløpsanlegg Steinkjer kommune-Trøndelag

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

I medhold av forurensingsforskriftens § 11-4, legges «forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg, Steinkjer kommune – Trøndelag», på høring og offentlig ettersyn frem til 07.08.25, jfr føringene i forvaltningsloven kap. VII.

Hovedutvalg plan næring og miljø's behandling av sak 40/2025 i møte den 03.06.2025:

Behandling

Innstilling:

I medhold av forurensingsforskriftens § 11-4, legges «forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg, Steinkjer kommune – Trøndelag», på høring og offentlig ettersyn frem til 07.08.25, jfr føringene i forvaltningsloven kap. VII.

For forslaget stemte 9: Kjell Magnar Haugan (AP), Monika Skoglund Luktvasslimo (AP), Thorolf

Antonsen (AP), Tor Andre Eide (FRP), Kjell Bjørnar Wennevik (H), Espen Hatlinghus (INP), Anita Brønstad Skavdal (R), Lars Myhr Sandlund (SP), Sigrun Modell (SP).

Dermed ble innstillingen vedtatt.

Vedtak

I medhold av forurensingsforskriftens § 11-4, legges «forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg, Steinkjer kommune – Trøndelag», på høring og offentlig ettersyn frem til 07.08.25, jfr føringene i forvaltningsloven kap. VII.

Saksopplysninger:

Forslag til ny forskrift skal sikre hjemmel til å kunne kreve inn gebyr i forbindelse med saksbehandling, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg. Dette er et arbeid som er lovpålagt, nødvendig, som haster og som vi ikke har økonomi til å gjennomføre uten at vi bruker de muligheter vi har til å ta gebyr.

Bakgrunn for saken

- a) *Gjeldende rammer og forankring av arbeidet:* Miljøverndepartementet påla kommunene, som følge av EUs vanndirektiv, å føre tilsyn med mindre avløpsanlegg 01.januar 2007. Det Kongelige Klima- og miljødepartementet sendte senere ut [«nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av regionale vannforvaltningsplanene»](#) tilbake i 2019. I delen som omhandler «Nasjonale føringer for enkelte tema» - 4. Avløp, kommer det frem at [«kommunen skal kartlegge og følge opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for \(alle avløpsanlegg etter kapittel 12, 13 og 15 og i forurensningsforskriften\)»](#). Regelverket ble tilrettelagt for at kommunen skulle kunne finansiere saksbehandling og tilsyn gjennom saksbehandling- og tilsynsgebyr.

Kommunens ansvar, juridiske og økonomiske virkemidler er videre understreket i avløpskapitlet i [regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion 2022-2027](#). God kontroll av avløp sikrer godt drikkevann og god vannkvalitet, slik at forurensning og spredning av sykdom unngås. Kommunen er forurensningsmyndighet for utslipp av sanitært og oljeholdig avløpsvann fra avløpsanlegg etter kapittel 12,13 og 15 i forurensningsforskriften, og har dermed plikt til å håndheve det regelverket som gjelder slike avløpsanlegg, samt å forebygge og gjøre tiltak mot forurensning. Dette innebærer blant annet at kommunen må:

- Drive kontroll og tilsyn med avløpsanleggene
 - Ha oversikt over anleggene, deres tilstand og hvilke tillatelser som er gitt
 - Stille kompetansekrav til de som skal planlegge og bygge avløpsanlegg
 - Gi tillatelse til utslipp av avløpsvann etter kravene i kapittel 12, 13 og 15 i forurensningsforskriften. Vannforekomster som er i dårlig og svært dårlig tilstand grunnet eutrofi har fått utsatt frist for måloppnåelse til 2033.
- b) *Dagens situasjon:* Det er registrert ca. 2500 private avløpsanlegg som betaler gebyr for slamtømming i Steinkjer kommune pr. i dag, og som ikke er knyttet til det kommunale avløpsnett. I tillegg er det etablert 11 kommunale renseanlegg (Løsberga renseanlegg, Binde, Følling, Hyllbrua, Kvam, Lysheim, Moen, Røysing, Skarpnes, Sunnan og Vellemelen) i kommunen som faller inn under kap. 13: Til sammen vil dette gi en inntekt på 1 528 500 kr. En kan regne med å få til å kontrollere og følge opp ca 80 anlegg hvert år per ansatt. Vi har per i dag ingen som gjør denne tilsynsjobben. Med 2 ansatte vil det ta 16 år før vi har gjennomført tilsyn på alle anleggene.

I henhold til forurensningsforskriften §§ 12-16 er både avløpsanlegg fra før 2007, hvor det er gitt tillatelse til utslipp, og eldre avløpsanlegg (hvor det ikke var nødvendig med utslippstillatelse) å regne som tillatt. Mange av kloakkutslippene fra spredt bebyggelse forventes å ha dårlig rensing og ikke tilfredsstillende dagens krav til utslipp. Årsaken til dette er sammensatt. Noen fungerer ikke slik de er tenkt på grunn av tekniske årsaker. Mens andre har en rensløsning som ligger langt under dagens krav. Det har skjedd en stor utvikling i tekniske løsninger for små avløpsanlegg de siste tiårene. Samtidig bruker husholdningene i dag mer vann enn hva som var vanlig tidligere. Det må også forventes utslipp fra bygninger og enheter som ikke har registrert slamtømming fra før, som enten kun har gråvannsutslipp eller som har utslipp av både sanitært avløpsvann og gråvann - herunder fritidsbebyggelse,

campingvogner m.m. Utslipp der det ikke er slamtømming i dag er ikke kartlagt og dermed uklart og må kartlegges nærmere.

- c) *Fremtidige endringer i avløpsdirektivet:* EUs avløpsdirektiv er for tiden under revisjon. Når revidert direktiv er vedtatt og publisert av EU venter det fortsatt en prosess for Norge før direktivet trer i kraft hos oss. Ettersom Norge ikke er medlem i EU, må revidert direktiv tas inn i EØS-avtalen før gjennomføringen av direktivet i norsk regelverk kan skje, og det er først ved gjennomføringen i norsk regelverk at det blir bindende for norske kommuner og eiere av private avløpsløsninger. Det er også viktig å huske på at direktivet setter minimumskrav, slik at landene kan gå lenger i sitt regelverk om de ønsker dette. Vi vet derfor fortsatt ikke hvordan regelverket vil bli i Norge, noe som kan bety at man må endre forskriften som nå foreligger til behandling på sikt. Forskriften som nå ligger til behandling må i påvente av dette ta utgangspunkt i gjeldende regelverk.
- d) *Nytt selvkostområde:* Forskriften gir grunnlag for et nytt selvkostområde. Ny forskrift skal sikre hjemmel til å kunne kreve inn gebyr i forbindelse med saksbehandling av nye anlegg, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg. Dette betyr at alle som har privat avløp i kommunen og som ikke er tilknyttet kommunalt anlegg må betale gebyr for at kommunen utfører tilsyn på private anlegg etter kap. 12, 13 og 15 – og på den måten finansiere arbeidet. I tillegg vil det bli ført tilsyn på kommunens egne anlegg og private anlegg over 50 pe. Dette følger prinsippet i forurensningsloven om at «forurenser betaler». Kommunens anledning til å ta gebyr er hjemlet i forurensningsloven § 52 a. Gebyrene skal settes slik at de samlet ikke overstiger kommunens kostnader ved saksbehandling eller kontroll – jf. Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer ([selvkostforskriften](#)). Størrelsen på gebyrene fastsettes av kommunestyret, revideres årlig og framkommer av kommunens gebyrregulativ. Eventuelle overskudd og underskudd justeres med hjelp av et eget selvkostfond i selvkostregnskapet – jf. § 8 i selvkostforskriften.
- e) *Innholdet i ny forskrift:* Målsettingen er en tydelig og enkel forskrift som skal sikre forutsigbarhet og likebehandling for alle med private avløpsanlegg. Forskriften gir kommunen anledning til å tilpasse dette i detalj med hjelp av gebyrregulativet som følger kommunens økonomiplan og budsjett. Forskriften følger definisjonen i forurensnings-forskriften. Dette i et ledd for å unngå misforståelser og feiltolkninger. Definisjonen av en utslippsenhet og innlagt vann En bygning må regnes som en utslippsenhet for å omfattes av den nye forskriften. For å ha et utslipp er det satt som forutsetning at bygningen må ha innlagt vann. Med innlagt vann menes vann fra vannverk, brønn, cisterneanlegg e.l. som er ført innendørs gjennom rør eller ledninger. Dette omfatter også hageslanger og regnvann fra takrenne som fører vann inn i bygningen. Hvis vann bæres inn til større tanker / cisterner med samlet volum over 25 liter defineres som innlagt vann i den nye forskriften – jf. [Miljødirektoratets kommentar til forurensningsforskriften § 12-1 første ledd](#).
- f) *Avløpsanlegg som omfattes av den nye forskriften:* Utgangspunktet for arbeidet med spredt avløp ligger i forurensningsforskriften kap. 12. Dette omfatter imidlertid kun mindre avløpsanlegg under 50 pe (bolighus, hytter og lignende). For å sikre oppfølging av alle avløpsanlegg der kommunen er myndighet, er forurensningsforskriften kap. 13 (større avløpsanlegg over 50 pe) og kap. 15 (oljeutskillere) inkludert i tillegg, da dette også inngår i arbeidet med å sikre tilfredsstillende avrenning/rensing fra avløpsanlegg.
- g) *Gebyrregulativet* fastsettes gjennom kommunens behandling av budsjett og økonomiplan. Selve gebyrregulativet blir ikke behandlet i denne konkrete saken, men det er langt på veg forsøkt å synliggjøre hvilke konsekvenser arbeidet med forskriften vil få for gjeldende gebyrsatser og inndelingen av disse. Prisene som oppgis er uten mva. og det er presisert

hvilke endringer som planlegges gjort fra dagens satser. Det legges nå opp til ett fast årlig kontroll/tilsynsgebyr for hver enkelt husstand som ikke er tilknyttet offentlig avløpsnett. For anlegg etter kap. 13 faktureres hvert enkelt anlegg. Gebyrsatsene vil bli justert etter hvert som man får i gang ordningen. I første år legges det opp til et fast årlig tilsynsgebyr for anlegg etter kap. 12 og 15 på 600 NOK. For anlegg etter kap. 13 legges det opp til et gebyr på 1500 NOK.

- h) *Saksbehandlingsgebyrene* vil naturligvis variere etter størrelsen og kompleksiteten på anlegget det søkes om. Forslaget til saksbehandlingsgebyr er en videreføring av dagens inndeling og gebyrsats. Satsene for saksbehandling er knyttet til utslippstillatelser etter kapittel 12, 13 og 15. Behandling av oljeholdig avløpsvann etter kap. 15 er tidligere ikke nevnt spesifikt i gebyrregulativet. For slike anlegg ser man for seg et saksbehandlingsgebyr i samme størrelsesorden som mindre kloakkutslipp (8000 NOK)

Beskrivelse	Enhet	Sats 2025	Merknad
Generelle gebyr - spredt avløp			
Behandling av kommunalt pålegg om å knytte eiendommer til avløpsledning pr. eiendom	Kr	5000	Eks. mva
Behandling av kommunalt pålegg om å koble ut slamavskiller pr. stk	Kr	5000	Eks. mva
Behandling av søknad om tett tank	Kr	6000	Eks. mva
Behandling av søknad om utslipp/påslipp av oljeholdig avløpsvann	Kr	8000	Eks. mva
Behandling av søknad om mindre kloakkutslipp opp til 10 PE	Kr	8000	Eks. mva
Behandling av søknad om kloakkutslipp fra 11 PE - 50 PE	Kr	15 000	Eks. mva
Behandling av søknad om kloakkutslipp fra 51 PE - 1000 PE	Kr	25 000	Eks. mva
Behandling av søknad om kloakkutslipp fra 1.001PE - 10.000 PE	Kr	36 000	Eks. mva
Avløpsanlegg ikke tilknyttet offentlig system			
Tilsynsgebyr - system under 50pe (anlegg etter kap. 12 i forurensingsforskriften).	Kr	600	Eks. mva
Årlig fakturering			
Tilsynsgebyr system over 50pe (anlegg etter kap. 13 i forurensingsforskriften).	Kr	1500	Eks. mva
Årlig fakturering			
Gebyr for tilsyn og kontroll med olje- og fettavskiller (anlegg etter kap. 15 i forurensingsforskriften).	Kr	600	Eks. mva
Årlig fakturering			

Tabell 1: Viser forslag til nytt gebyrregulativ slik det vil bli seende ut i kommunens budsjett og økonomiplan.

- i) *Konsekvenser av ny forskriften:* er to nye gebyr for innbyggeren, et for saksbehandling av nytt anlegg og et for kontroll av eksisterende anlegg. Forskriften vil medføre at mange som ikke har hatt utgifter knyttet til avløp tidligere, nå blir gebyrpliktige. Dette vil gi en merkostnad for den enkelte husholdning og de som eier bebyggelse som går inn under definisjonen som en utslippsenhet som ikke er tilknyttet kommunalt avløp.

Handlingsplan: Det vil bli utarbeidet en egen handlingsplan som går mer i dybden hvordan oppfølgingen av spredt avløp skal gjennomføres rent konkret. En ser for seg en soneinndeling etter nedbørsfelt, tilsvarende det vannforskriften legger opp til, og med bruk av eksisterende kunnskap som grunnlag for det systematiske arbeidet.

I grove trekk har kommunen allerede i dag mye kunnskap rundt eksisterende anlegg, gjennom slamtømmingsstatistikken. I tillegg har kommunen informasjon om enheter med vanntilknytning (og dermed utslipp) fra vannmåleravlesninger, eksisterende vanngebyr og egen oversikt fra private brønner. Dette vil gi verdifull informasjon i arbeidet og vil lagt til grunn i arbeidet.

Utover det vil tilsynet bero seg på stedlig befarings. Dette er en av oppgavene, som sammen med den påfølgende saksbehandlingen av tilsynet, forventes å ta størst andel ressurser i arbeidet økonomisk, tid- og kapasitetsmessig. Dette vil bli sett nærmere på i selve handlingsplanen. Forskriften som nå behandles legger i første omgang grunnlaget for at kommunen skal kunne ta gebyr og med det finansiere det videre arbeidet.

- j) *Medvirkning, oppstart og fremdrift:* Forvaltningsloven kap. VII legges til grunn for arbeidet. Dette kapitlet sikrer medvirkning ved oppretting og endring av forskrifter. Etter utredningsinstruksen (som er fastsatt ved kgl.res. 18. februar 2000 og gjelder for vedtakelse av forskrifter i staten) skal høringsfristen som utgangspunkt være tre måneder. For kommunene er denne normalt kortere - to måneder for kommunale forskrifter. Høringsfristen settes derfor til 07.08.25, med behandling i hovedutvalget 16.09.25 og kommunestyret 05.11.25. Erfaringer fra andre kommuner viser at det har vært lite engasjement under høringene på denne typen forskrifter når de utarbeides. Dette endrer seg imidlertid når faktureringen starter. Det må derfor legges vekt på annonseringen av høringen for å sikre god medvirkning. Det legges ikke opp til folkemøter i forbindelse med forskriftsarbeidet. Dette kan likevel bli aktuelt når tilsynsarbeidet skal igangsettes for å kunne hensynta praktiske hensyn.

Saksvurderinger:

Med denne forskriften vil kommunen ha muligheter til å ta gebyr for den saksbehandling som skal gjøres i forbindelse med bygging av anlegget.

Det er en betydelig jobb som må gjøres for at kommunen skal kunne overholde tilsynsplikten og derigjennom sikre god vannkvalitet og miljømålene i henhold til vannforskriften innen 2033. Tilsynsbiten har også fått fokus under hovedutfordringer i ny vannforvaltningsplan som nå er på høring. Med dagens økonomiske situasjon og tilgangen til personell er det ikke mulighet til å utføre tilsynsoppgaven uten at det går utover andre lovpålagte oppgaver. Som et grunnlag for å starte opp arbeidet må kommunen derfor sikre finansiering for å kunne disponere ressurser til arbeidet. Departementene er også tydelige på at tidsutsettelsen til 2033 ikke fraskriver kommunene ansvar for å starte arbeidet med avbøtende tiltak som har til hensikt å bedre vannkvaliteten i de enkelte vannforekomstene. Dersom vi skal klare å kontrollere alle anleggene innen 2033 har vi hastverk. Det er forsøkt initiert samarbeid på tvers av kommunegrensene. Det har man ikke lyktes med. Kommunene Frosta, Levanger Verdal og Inderøy har derfor allerede vedtatt en slik forskrift for å komme i gang med arbeidet. Forskriften vil ikke være til hinder for at den som gjennomfører tilsynsoppgaver kan ha et fagsamarbeid med de andre kommunene, eller at Steinkjer kommune eksempelvis utfører tilsynsarbeid for andre.